

وجوه اعجاز قرآن

تهیه: فضل الله امین

پیشگفتار

خداوند پاک هنگامی که حکمت خود را بر روی زمین گسترانید سعادت دنیوی و اخروی انسان را قالب کتابی نازل کرد که آن را قرآن کریم نامید و در هر عصر و زمان مطابق استعداد مردم آیاتی را نازل می ساخت و برای بیان خردمندانه این احکام راهنمایی برای انسان می فرستاد .

پس این هدایتنامه بزرگ الهی جامع تمام نیازهای بشری بوده و مربوط به همه ادوار و عصرهاست و تمامی انسانها را شامل خواهد شد . احکام و عبادات ، قوانین ، فضایل و آداب و قوانین سیاسی ، مدنی ، اجتماعی و اقتصادی همگی در قرآن جمع شده اند .

خداوند با نزول قرآن حجتش را بر افراد تمام کرده و هیچ کتابی مثل قرآن جوابگوی کلی نیازهای انسان نخواهد بود . احکام و عبادات ، فضایل ، آداب و قوانین سیاسی در آن بیان شده و همین موارد است که نشان می دهد این یک ساخته انسانی نبوده بلکه خارق العاده و معجزه ای است الهی پس حتما منشأی غیر انسانی دارد .

دلایل اعجاز قرآن کریم؟

1- قرآن زمان و مکان را در هم شکسته است .

این معجزه جاویدان امروزه همان است که 1400 سال پیش توسط رسول اکرم صلی الله علیه وسلم آورده شد . مسائل و حوادث قرآن با این که مربوط به هزاران سال پیش است در اصلشان هیچگونه تردیدی ایجاد شده است این معجزه قرآن است که در محدوده زمان و مکان قرار گرفته و از 1400 سال پیش بدون هیچ گونه تحریفی باقی مانده است .

2- قرآن يك معجزه روحاني :

قرآن معجزه ای است که با عقولها و اندیشه ها و ارواح انسانها سروکار دارد . بنابراین این معجزه روحانی از معجزات دیگر که اغلب جسمی هستند برتر خواهد بود .

اینجاست که گفته می شود قرآن معجزه ایست که بشر در برابر آن زانوی ناتوانی بر زمین زده است و بنابراین آنجا که خداوند تحدی می کند هیچکس نتوانسته پاسخ گوی او باشد . خداوند در میان اعراب که زبان آنها از گسترده ترین زبانهای دنیا بوده و در فصاحت و بلاغت کسی به پای آنها نمی رسیده تحدی می کند و اینست اعجاز لفظی قرآن که با اعجاز معنوی آن همراه است .

اعجاز قرآن از نظر تشریح و قانونگذاری:

قبل از طلوع اسلام مردم در جهل و انحطاط علمی بسر می بردند، در آن دوران تاریک، اختلافات نژادی، قانون زور و هرج و مرج اجتماعی به ملل جهان خاصه عرب حکومت می کرد. عرب ها قبل از اسلام از «عقاید خرافی بهره فراوان داشت و دارای يك قانون و نظام اجتماعی واحد نبود بت پرستی، زنده به گور کردن دختران و ...» ولی وقتی که نور اسلام توسط حضرت محمد صلی الله علیه وسلم در مکه درخشید، توحید جایگزین بت پرستی شد و جهل و رذایل جای خود را به علم و فضایل دادند و این پیشرفت ها، امتیازات و افتخاراتی که نصیب مسلمانان شد، در اثر تعالیم عالی قرآن مجید بود که بر تمام کتاب های آسمانی برتری دارد و قوانینش بر پایه عقل استوار و در قانونگذاری روش اعتدال و میانه روی را در پیش گرفته است، بطور مثال در مورد انفاق چنین تذکر می دهد.

{وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا} [الإسراء: 29]; هرگز دستت را بر گردنت زنجیر مکن «و ترك بخشش نما» و بیش از حد آنرا مگشا تا مورد سرزنش قرار گیری و از کار فرومانی. قرآن مجید مردم را به عبادت خداوند، تفکر در آیات الهی، تجویز معاملات و تحریم ربا، امر به ازدواج برای تأمین نیاز فطری، خوش رفتاری با همسر و امر به معروف و نهی از منکر... دعوت می‌کند بنابراین، قانون قرآن و تعالیم اسلام طوری است که تمام مصالح فردی و اجتماعی را در نظر گرفته و قوانین را به نحوی تنظیم کرده که تمام نیازمندی‌های مختلف جوامع بشری را شامل و تمام جهات معنوی و اخروی را دربر می‌گیرد، یعنی هم به امور زندگی و هم به اصلاح جهان آخرت نظارت دارد.

اعجاز قرآن از دریچه معارف دینی :

معجزه يك پیامبرعلاوه براینکه باید شکننده قوانین بشری و خارج از حوزه توانمندیهای آن بوده باشد درعین حال باید از سنخ اموری باشد که درعصرآن پیامبرمردم ویا نخبگانی از آنان درآن به نبوغ وکمال بشری رسیده باشند .از اینروست که معجزه پیامبرخاتم صلی الله علیه وسلم کتاب است .این کتاب بزرگ الهی که ابعاد و جوانب اعجازی آن هزاران اندر هزارمی باشد درلفظ ودرمعنی درامروزودر فردا درادب و بلاغت واسلوب وروش تألیف دراثبات نزول قرآن ، درعلوم ومعارف قرآن، دربرنامه شریعت قرآن و... درتأثیرگذاری فوق العاده آن بر فطرت و ران بشری و... بلاخره اعجاز قرآن درعرضه علوم کنونی وتجربی. مأموریت اصلی وموضوع اساسی قرآن همانا « انسان » است .وظیفه قرآن این است که چهارچوب های بنیادین يك جهان بینی کلی وهستی ورابطه آن با آفریدگار آنرا پی ریزی نموده وجایگاه انسان دراین میان رامعرفی نماید وانگاه براساس این بینش ها ونگرش ها یعنی براساس این جهان بینی کلی نظامی را برای زندگی بوجود آورد که به انسان میدان می دهد .

ایدئولوژی مذهبی اسلام درقرآن بیان شده وزیربنای مسائل دینی درآن ذکر شده است .قرآن از مهمترین مسائل زندگی انسانی که مسئله معاد می باشد ومسائل عقیدتی که مربوط به اثبات وجود خداست وابتدایی ترین مسائل است را بیان می دارد .انجایی که می گوید : { فَإِذَا رَكَبُوا فِي الْفَلِكِ دَعَاوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ} [العنكبوت: 65]; پس چون درکشتی سوارشوید بخوانند خدا را به عیش پس چون نجات داد ایشان را آن گاهه ایشان مشرک می شوید .

توحید فکری واستدلالی همگی درقرآن بیان شده . این آیات کشش وجاذبه ای خاص دارد وخدا را باعظمت بی پایان دراعماق روح انسان جاری می دهد .

{ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ} [الحشر: 22-24]; اوست خدایی که جزاوخدایی نیست دانای نمان وهویدا. اویخشنده ومهربان است .اوخدایی است که جزاوخدایی نیست .پادشاه پاك ، سلام ، امان دهندهنگهبان توانای فرمان فرمای بزرگ وخدا از آنچه شرك می ورزند منزّه است .اوست خداوند آفریدگار وپدیدآورنده پیکر ساز وصاحب نامهای نکو آنچه درآسمانها وزمین است.

ویا درجایی دیگر می گوید : { وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِن شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِن بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ} [لقمان: 27]; اگرتمام درختان روی زمین قلم شوند ودریا باهفت دریای دیگر مرکب ، با اینحال کلمات خدا تمام نمی شوند وقادر به نوشتن نخواهند بود.

واینجاست که تصویری از بی نهایتی ذات پروردگار معرفی می کند ویا علم بی نهایت او را با جمله {يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ} [غافر: 19]; ازچشمهایی که به خیانت دیدگان آگاه واز اسرار درون سینه ها باخبراست ، بیان می دارد .وبه همین ترتیب بعد از اثبات وجود حق به مسئله معاد ومرگ می پردازد: { وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} [6-5]; وزمین مرده را می بینی که پس ازنزول باران تحرك وجنبش می یابد ونمومی کند وازهرجفت گیاهان باطراوت ونشاط انگیز می رویاند.اینها بخاطراین است که بدانید خداوند برحق است ومردگان را زنده می کند وبرهمه چیز قادراست .

گیاهان باطراوت ونشاط انگیز می رویاند.اینها بخاطراین است که بدانید خداوند برحق است ومردگان را زنده می کند وبرهمه چیز قادراست .

اعجاز قرآن از نظر علوم روز:

قرآن دایره المعارف نیست ، بلکه يك كتاب تربيت وهدايت مي باشد ، هدايت درهمة ابعاد آن {وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ} [النحل:89]؛ وقرآن را برتونازل كرديم درحالي كه بيان كننده همه چیزهاست .

- قرآن يك كتاب علوم طبيعيي نيست وبيان اسرار عالم فقط هدف تربيتي و اخلاقي دارد و اين درست نيست كه ما فرضيه هاي علمي را اساس آيات قرآني قراردهيم چرا كه فرضيه هاي علمي هميشه راه فنا را درپي مي گيرند درحالي كه آيات قرآن فنا ناپذيرند .

- مثلاً در مورد گیاهان و وجود جنس نروماده در آنها يك عالم فرانسوي درسال 1731 آن را تصريح كرد درحالي كه قرآن اين حقيقت را صراحتاً درچندين مورد مي فرمايد: {وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّى} [طه : 53]؛ واز آسمان آبي فروفرستاديم وبوسيلة آن جفت هايي از گیاهان گوناگون رويانديم.

{وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ} [ق: 7]؛ وزمين را توسعه داديم وكوههايي درآن انداختيم وازهرگياه زيبا زوجي درآن رويانديم.

پس بدین ترتیب حتی در مورد عالم گیاهان و نباتات نیز قرآن چیزی را کم نگذاشته است و تمامی قوانین طبیعی در این زمینه را بیان نموده است .

اعجاز در هماهنگی قرآن:

با توجه به اینکه آیات قرآن در مدت 23 سال تدریجاً و طبق حوادث گوناگون نازل شده ولي هيچ تناقضي در بين آنها وجود ندارد، اين خود دليل محكمي مبني بر نزول آن از طرف خداوند مي باشد كه قرآن نیز به اين امر اشاره داشته است. {أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا} [النساء:82]؛ آیا در قرآن تدبیر بررسی نمی کنند و اگر از نزد خدا می بود همانا در آن اختلافی بسیار می یافتند.

منبع:

- دكتور عبد العظيم المطعني - دراسات جديدة في إعجاز القرآن - الطبعة الأولى - مكتبة وهبة - القاهرة - 1996م.

- الموسوعة الذهبية في إعجاز القرآن الكريم والسنة النبوية

- جلوه هاي جديد از اعجاز علمي قرآن : عبدالرؤف مخلص ، انتشارات شيخ الاسلام، تربت جام.

<http://islamlibrary.persiangig.ir>

[/http://islam-pdf.persiangig.ir](http://islam-pdf.persiangig.ir)

منبع: <http://www.55a.net>